

2020-02-13
I2020/00420/DF**Infrastrukturdepartementet**Myndigheten för digital förvaltning
Box 14
851 02 Sundsvall

m.fl.

Uppdrag att analysera och ta fram förslag på utvecklad styrning av digitala investeringar i offentlig förvaltning

Regeringens beslut

Regeringen uppdrar åt Statskontoret och Myndigheten för digital förvaltning att analysera och ta fram förslag på utvecklad styrning av digitala investeringar i offentlig förvaltning. Uppdraget består av två delar. I den första delen ska Statskontoret i samverkan med Myndigheten för digital förvaltning analysera om nuvarande styrning av, och statliga myndigheters arbete med, nyttorealiserings och effekthemtagning av digitala investeringar är ändamålsenlig. Statskontoret ska också analysera om den styrning av digitala investeringar som gjorts i t.ex. Norge, Danmark och England kan vidareutvecklas för att passa svenska förhållanden.

I den andra delen ska Myndigheten för digital förvaltning i samverkan med Statskontoret lämna förslag på hur regeringens styrning och myndigheternas arbete kan vidareutvecklas. Uppdraget ska utföras i enlighet med vad som anges under rubriken Närmare om uppdraget. Statskontoret och Myndigheten för digital förvaltning ska, när så är relevant, hämta in synpunkter från Ekonomistyrningsverket (ESV). Avstämning ska ske med Regeringskansliet (Infrastrukturdepartementet) under arbetets gång.

Uppdraget ska i sin helhet redovisas till Regeringskansliet (Infrastrukturdepartementet) i en skriftlig rapport senast den 10 december 2020. Resultatet av uppdragets första del (analysen) ska redovisas till Regeringskansliet (Infrastrukturdepartementet) i en delrapport i oktober 2020.

Bakgrund

Den svenska välfärden står till följd av samhällsutvecklingen inför betydande utmaningar. Ålderssammansättningen av befolkningen förändras och antalet äldre och barn ökar, samtidigt som andelen av befolkningen i arbetsför ålder minskar. Detta innebär att kostnaderna för välfärden ökar. Statskontoret har konstaterat att den statliga förvaltningen har stora investeringsbehov, inte minst när det gäller ny teknik och digitala tjänster riktade till medborgarna. Det finns dessutom en förväntan om att tillämpning av ny teknik på offentlig verksamhet har möjlighet att optimera resursanvändningen inom en rad områden, inte minst för att säkra framtidens välfärd.

Ett systematiskt arbete med nyttorealiserings och effekthemtagning kan leda till bättre investeringsbeslut och därmed säkerställa att nyttan för investerade medel uppnås. Som stöd i detta arbete finns modeller, vägledningar och rutiner för att arbeta med att realisera nyttan och för att skapa bättre underlag inför investeringsbeslut, som till exempel Vägledning i Nyttorealiserings och Digitaliseringsnunnan.

År 2018 uppskattade ESV statens it-kostnader till mellan 25 och 30 miljarder kronor. Myndigheten för digital förvaltning konstaterade 2019 att det finns stor förbättringspotential hos statliga myndigheter vad gäller nyttorealiserings då endast ett fåtal myndigheter beslutar om och följer upp hur nyttor av genomförda it-investeringar realiserar. Expertgruppen för digitala investeringar pekade i sin slutrapport (SOU 2018:72) på att förväntade effekter alltför sällan var det som låg till grund för beslut om en digital investering och Riksrevisionen har konstaterat att många myndigheter är dåligt rustade för att göra den digitala transformation som de önskar sig, något som kan försvåra och försena den effekthemtagning som hade varit önskvärd.

Digitaliseringen inom offentlig sektor kommer framgent att i allt högre grad handla om gemensamma lösningar och därmed också gemensamma digitala investeringar. Förvaltnings-, sektors- och myndighetsövergripande investeringar är särskilt utmanande även utifrån ett effekthemtagningsperspektiv eftersom det inte alltid är den aktör som står för merparten av finansieringen som kan realisera den största nyttan. Den kan uppstå hos en annan offentlig aktör eller i samhället i stort. ESV har påpekat att det finns ett behov av utvecklade stöd för såväl samhällsekonomiska konsekvensanalyser som ekonomiska kalkylmodeller för att effektivt hantera resurser vid verksamhetsutveckling som förutsätter digitala investeringar.

Närmare om uppdraget

Statskontoret ska analysera om nuvarande styrning av, och statliga myndigheters arbete med, nyttorealiserings och effekthemtagning av digitala investeringar är ändamålsenlig. Statskontoret ska:

- Analysera ett urval av statliga myndigheters arbete med nyttorealiserings och effekthemtagning av digitala investeringar samt effekthemtagningen av dessa investeringar. Urvalet av myndigheter görs av Statskontoret i dialog med ESV och Myndigheten för digital förvaltning.
- Undersöka incitament för att bedriva ett arbete med nyttorealiserings och effekthemtagning, såväl inom som mellan myndigheter och inom sektorer.
- Belysa om regeringens befintliga styrmedel för nyttorealiserings och effekthemtagning för så väl enskilda myndigheters investeringar som förvaltningsgemensamma investeringar är ändamålsenliga.
- Analysera styrinstrument för digitala investeringar i t.ex. Norge, Danmark och England och se om det finns ytterligare möjligheter för att förtydliga och förstärka den befintliga styrningen.

Myndigheten för digital förvaltning ska med utgångspunkt i genomförd analys och med stöd från Statskontoret:

- Lämna förslag på hur styrningen av och stödet kring nyttorealiserings och effekthemtagning av förväntade effekter kan bli tydligare. Särskild vikt ska läggas vid att ge förslag på en förbättrad modell för att redovisa och fördela realiserbara nyttor av sektors- och förvaltningsgemensamma digitala investeringar. Utgångspunkten ska vara att myndigheterna ska ha goda incitament för gemensamma digitala investeringar som leder till att digitaliseringen utnyttjas till fullo så att statsförvaltning blir innovativ, samverkande och ger medborgare och företagare enklare, öppnare och effektivare service. Vidare ska redovisningen av digitala investeringar tydligt påvisa nyttor/effekter av investeringarna.

I uppdraget ska tidigare analyser och arbete som gjorts av Statskontoret, ESV, Myndigheten för digital förvaltning, Post- och telestyrelsen, Sveriges Kommuner och Regioner samt andra genomförda utvärderingar inom frågeområdet beaktas.

Syftet med uppdraget är att öka regeringens förmåga att effektivisera, styra och följa upp offentlig förvaltnings digitala investeringar i syfte att optimera fördelningen av realiserbara nyttor av de samma.

På regeringens vägnar

Anders Ygeman

Tim Käll

Likalydande till

Statskontoret

Kopia till

Statsrådsberedningen/SAM
Finansdepartementet/BA, EA och SFÖ
Näringsdepartementet/MK
Post- och telestyrelsen
Ekonomistyrningsverket